

Most akkor nyílt vagy szabad a Linux?

Nézzük meg közelebbről ezt a linuxos körben oly gyakorta parázs vitát kiváltó kérdéskört!

Bizonyára mindannyian hallottatok az idei konferenciáról, sőt, remélem, a legtöbben meg is látogattátok. Mi is kint voltunk és sokakkal találkoztunk. Először arra gondoltam, hogy itt majd a nap történéseiről, az előadásokról írok, hogy milyen sokat fejlődött a szakma és a többi, és a többi, de utánagondolva mégis lényegesen fontosabbnak tartom, hogy néhány alapvető dolgot tisztázzunk.

Számos esetben tapasztalom, hogy a linuxosok nem igazán képesek „egy zászló alatt” dolgozni. Itt van például a szerzői jogok kérdésköre. A legtöbben nem értik, mit is takar a szabad program fogalma, és akadnak, akik ugyan értik, de nagy lufinak hiszik. Néhányan pedig az egész mozgalmat egyenesen kártékony vírusnak tartják. Az elveket ismerők viszont ahelyett, hogy mindent megtennének az irányvonalak lényegének megértése irányában, felesleges veszekedésekbe fektetnek nagy energiákat. Pontosítok: aki érti, hogy *Richard Stallman* miről beszél, az megérzi benne annak az iránynak a képviselőjét, ami a számítástechnikai és a programozó közösség számára is nagy lépést jelenthet előre. Mégis azt tapasztalom, hogy akik elindultak ezen az úton, marják egymást, mint a veszett kutyák. Hogyan is van ez? Miért alakul így? Hogy ezen elgondolkodhassunk, engedjétek meg, hogy röviden ismertessem (helyszűke miatt egy-egy témát gyakran leegyszerűsítve) a főbb alapelveket.

A forrással együtt terjesztett programok haszna

Elsőként tisztázzuk, miért jó, ha egy program forrását is megkapjuk. Egyrészt a segítségével a programozók kényelmesebben tudják az adott rendszert felhasználni (ha például egy vezérlőprogram forrása nyílt, az adott modul használó programozó könnyebben megérti a rendszer működését, megtalálja a gyengéit), másrészt a hozzáértő programozók számára nagyobb biztonságot jelent (ha veszik a fáradságot és végigböngészik a kódot, megnyugtathatják magukat, hogy a rendszer jó és nincs benne hátsó kapu stb.). Ez nem biztos módszer, hiszen a programozók van, hogy restek a gondos áttanulmányozásra, valamint az is megesett már, hogy a programozó úgy rejtett el hátsó ajtót, hogy a nyílt forrás ellenére sem lelték meg. A forrás további, jelen esetben számunkra mellékes előnyöket is tartalmaz (gépfüggető fordítás stb.).

A forráskód terjesztése azonban további kérdéseket vet fel. Miképpen tudom biztosítani, hogy amit én írtam, az enyém is marad, például ki véd meg attól, hogy egy másik programozó elírja a nevét, és a sajátjaként forgalmazza, végezetül pedig hogyan lesz nekem ebből pénzem? Ezen kérdések megválaszolására más és más irányvonalak alakultak ki. Mivel számos létezik közülük, engedjétek meg, hogy három „lépcsőbe” soroljam őket (a besorolás önkényes):

Három új terjesztési modell

A kereskedelmi területhez legközelebbi változat szerint a kód elérhető és olvasható ugyan, de nem használható fel és nem másolható. Ennek főképpen oktatási haszna lehet, és csak azok a cégek szokták használni, amelyek biztosak benne, hogy rendszerüket a vásárló mindenképpen megveszi, illetve „úgysem tud belenyúlni” a kódba. Ebben az esetben igazából csak a vevő megnyugtatójáról van szó.

A második „lépcső”, a Nyílt Forráskód arra támaszkodik, hogy egyfelől fel tudja használni a már rendelkezésre álló kódrészleteket, programokat, másfelől biztosítani kívánja, hogy a programozó legalább egyszeri pénzt kapjon a munkájáért. Ha tehát valakit felkérnek, hogy készítsen egy robotgép-vezérlő modult, azért munkabér gyanánt kap valamennyi pénzt. Amikor pedig a munka elkészül, a forrást nyíltá, mások által szabadon felhasználhatóvá teszi, így ha bárkinek egy ilyen gépet kell vezérelnie, elég, ha a kész modul „testreszabja”, és máris dolgozóként távozhat. Ebben az esetben a programozó lemond a jog birtoklásáról, és nem tud „extra profitra” szert tenni a program többszöri eladásából (bár senki sem tiltja neki, hogy bedobozolja és árusítsa).

A szabad program (Free Software) irányvonal, *Richard Stallman* „áramlata” pedig a véletekig elmege az ingyenességgel, a program ugyanis díjtalan, sőt már-már törvényes szigor mellett, kötelezően ingyenesnek is kell maradnia. Ha tehát írok egy modult, majd ezt a vonalat követve terjesztem, és valaki továbbfejleszti, ő is csak szigorúan ingyenesen adhatja tovább. Na jó, leegyszerűsítettem a fogalmakat, de első megközelítésnek megteszi. Nem arra számítok, hogy mindenki azonnal megérti ezeket az új elveket, és mostantól ingyenesen dolgozik, hanem arra, hogy látni fogjuk, mennyire egy irányba haladunk ahhoz képest, amit az ellenpólus képvisel. Mivel én magam is úgy érzem, hogy ez az egyoldalnyi íromány édeskevés az elméletek és irányvonalak tényleges ismertetésére, a Linuxvilág következő számaiban többet foglalkozunk a hasonló kérdésekkel. Ha bárkinek véleménye, hozzászólása van, levelét szeretettel várom!

Szy György a Linuxvilág főszerkesztője, a Kiskapu Kiadó vezetője. Mindenki véleményét és levelét örömmel várja az alábbi levélcímen: Szy.Gyorgy@linuxvilag.hu